

Handläggare
Camilla Maruyama
Telefon 08-508 27 172Till
Stadsbyggnadsnämnden

Startpromemoria för planläggning av Storängsbotten, del av Norra Djurgården 1:1 i stadsdelen Hjorthagen (idrottsändamål och vårdändamål)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar om att planarbete påbörjas.

Anette Scheibe Lorentzi

Stadsbyggnadsdirektör

Monika Joelsson
AvdelningschefMaria Sahlstrand
Enhetschef

SAMMANFATTNING

Detaljplanen syftar till att utveckla Idrottsparken inom Storängsbotten för idrott, rekreation, evenemang och hälsovård. Utvecklingen av Idrottsparken är en satsning på idrott och hälsa i Stockholm. Planområdet som idag till stor del utgörs av en grusyta föreslås utvecklas till en attraktiv och grön mötesplats.

Storängsbotten ligger strategiskt mellan stadsdelarna Norra Djurgårdsstaden, Hjorthagen och Gärdet/Östermalm. Ambitionen är att parken ska ha en sammanbindande funktion i stadsstrukturen.

Planområdet utgör en del av Kungliga Nationalstadsparken och nya tillägg ska samspela med natur och kulturlandskapet och hålla en hög arkitektonisk nivå. Möjligheten att förstärka den ekologiska spridningsfunktionen ska tas tillvara.

Marken ägs av Statens fastighetsverk (SVF) och förvaltas av Kungl. Djurgårdens förvaltning (KDF).

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar om att planarbete påbörjas.

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se*Bilagor: Inga bilagor*

UTLÅTANDE

Syfte och huvuddrag

I översiktsplan för Nationalstadsparken Stockholmsdelen från 2009 benämns hela området från Stadion till Storängsbotten som Idrottsparken, ett område som ska vidareutvecklas för idrott, rekreation, evenemang och hälsovård.

Detaljplanens syfte är att bekräfta befintlig verksamhet inom idrott och hälsa och möjliggöra en utveckling av Idrottsparken genom nybyggnation. Parken planeras att utvecklas till en grön mötesplats. Vidare syftar planen till att koppla parken till omkringliggande stadsdelar genom att skapa förutsättningar för kollektivtrafik, gång- och cykelstråk genom området.

Projektet är en satsning på idrott och hälsa. Syftet är att Idrottsparken ska bli en målpunkt i staden och även utgöra en entré till Nationalstadsparken. Idrottsparkens entréer planeras att tydliggöras och markeras för att tillgängliggöra parken mot staden.

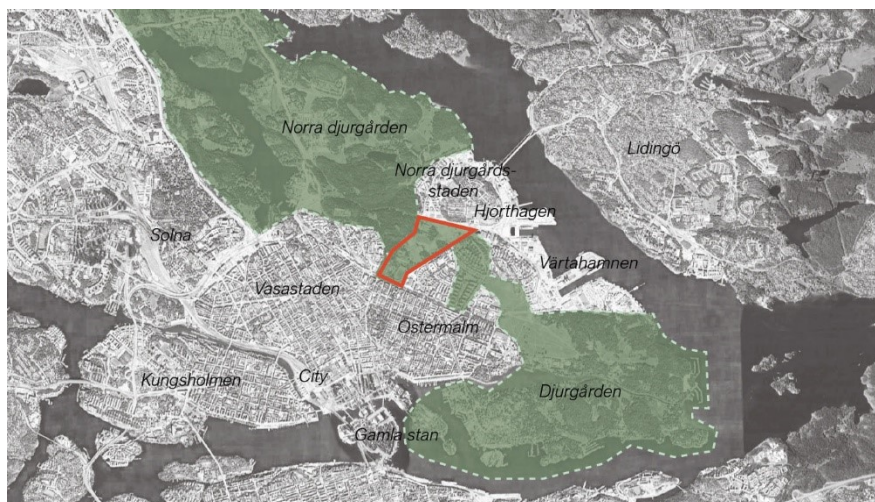
Bakgrund

Sedan Kung Oscar II gav den nybildade Fältrittklubben nyttjanderätt till Storängen 1887 har området präglats av idrott. Idrottsparken invigdes 1896 och på den nyanlagda Stockholm Stadion hölls de Olympiska Sommarspelen 1912. I Idrottsparken ingår idag anläggningar som Stockholm Stadion, Kungliga Tennishallen, Ryttarstadion, Östermalms IP, Gymnastik- och Idrottshögskolan och Sophiahemmet. Flera av anläggningarna håller en mycket hög arkitektonisk nivå och utgör ett betydande arkitekturhistoriskt bidrag från sin tid.

Under 1940- talet etablerades S:t Eriksmässan i Storängsbotten. Amerikapaviljongen är ett arv från denna tid. Efter flytten till Älvsjö revs S:t Eriksmässan och idag består marken utmed bangården av en stor grusplan. Området har en historia som mässområde, och har även gästats av andra typer av större evenemang som till exempel cirkus.

Ett planärende påbörjades 2011 och ett start-PM godkändes 2012 av stadsbyggnadsnämnden. På grund av bland annat Norra Länkens etablering avstannade planarbetet.

Kungl. Djurgårdens förvaltning har i april 2020 begärt att planärendet ska återupptas.

Karta som visar Nationalstadsparken. Idrottsparken markerad med rött.
Storängsbotten utgör Idrottsparkens nordöstra triangulära hörn.

Plandata

Planområdet ligger som en kil mellan stadsdelarna Norra Djurgårdsstaden, Hjorthagen och Gärdet och avgränsas av Värtabanan/Norra Länken, Lidingövägen och Storängsvägen. Området ligger inom Kungliga Nationalstadsparken i den del som benämns som Idrottsparken. Storängsbotten utgör Idrottsparkens nordöstra hörn.

Gällande detaljplaner

Endast en liten del av området, i den östligaste delen, omfattas av detaljplan, Dp 2004-05426 som reglerar trafikplatsen vid Hjorthagen. Merparten av området, den obebyggda delen, omfattas inte av någon detaljplan. Den östra delen av området omfattas av områdesbestämmelser Ob 87032, reviderad 1989, som innebär en utökad lovplikt för vissa åtgärder, fasadändringar, rivning mm. inom Nationalstadsparken.

Karta som visar planområdets avgränsning i gult, samt angränsande pågående detaljplaner eller program. Planområdet ligger inom Norra Djurgårdsstadens stadsutvecklingsområde.

Pågående detaljplaner i området

Nordväst om området finns en pågående plan 2016-02323, Ängsbotten 5-7, som innehåller två kvarter med bostäder.

Nordöst om området, på andra sidan trafikplatsen ligger det pågående planförslaget Starkströmmen 2 och 4, 2013-14796, som innehåller kontor samt trafikverkets driftdepå.

Intill planområdet på Värtabanans bangård, tar Trafikverket för närvarande fram en järnvägsplan. Järnvägsplanen syftar till att möjliggöra för ytterligare ett spår.

Markägoförhållanden

All mark inom planområdet ägs av Statens fastighetsverk (SVF), men omfattas sedan 1809-1810 av enskild kunglig dispositionsrätt, förvaltat av Kungl. Djurgårdens förvaltning (KDF).

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

I Översiktsplanen redovisas Nationalstadsparken som ett särskilt bevarandeområde.

Planområdet ligger inom Nationalstadsparken vilket ställer särskilda krav vid en exploatering. Enligt 4 kap Miljöbalken gäller att ”ny bebyggelse och nya anläggningar får endast komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets kulturvärden i övrigt skadas”.

I fördjupad översiktsplan för Nationalstadsparken, Stockholmsdelen har planområdet markerats som förändringsområde inom Idrottsparken. För området gäller att ”det reserveras som utvecklingsområde för anläggningar. Nya anläggningar bör kunna tillkomma här samtidigt som Idrottsparkens funktion som ekologisk spridningszon förstärks. Bullerskydd mot Norra länken bör övervägas, även en samordnad parkering och annan service för Idrottsparken”.

Riksintressen

Kulturmiljö

Planområdet ingår i riksintresset för Stockholms innerstad med Djurgården (MB 3 kap 6§). Området ligger i Kungliga Nationalstadsparken, som är av riksintresse för det historiska landskapets natur- och kulturvärden (MB 4 kap 7§).

Kommunikation

Östlig förbindelse och förslag till precisering av riksintresse påverkar planområdet genom skyddsområde för underliggande motorledstunnlar. Planprocessen kommer att pröva skyddsområdets praktiska betydelse.

Flygbild över planområdet med angränsande stadsdelar.

Nuvarande förhållanden

Stadsbild

Storängsbotten utgör ett till stor del öppet landskapsrum som är en del av dalsänkan mellan Hjorthagen och Gärdet. Området är glest bebyggt med främst idrottsbyggnader från olika epoker. Landskapsrummet avgränsas till stor del av vegetationsklädda höjdparter. I sydöst mot Gärdet avgränsas området av Lidingövägen. Norr om området verkar Norra Länken och Värtabanan som en barriär mot Norra Djurgårdsstaden och Hjorthagen. Storängsbotten har svaga kopplingar och är svår att nå från angränsande stadsdelar. När Norra Djurgårdsstaden färdigställts planeras Ångsbotten att ha en stadsfront mot Idrottsparken.

Idag rymmer området byggnader för Kungl. Lawn Tennis Klubben (KLTK) och Specialistklinikerna med flera verksamheter inom hälsa.

Kulturmiljö

Inom Nationalstadsparken flätas park-, natur- och bebyggelsemiljöer samman till ett unikt historiskt landskap som rymmer stora natur- och kulturvärden. Planområdet ligger inom den del av Nationalstadsparken som benämns som Idrottsparken och utgör en mer bebyggd och anlagd del. Kungl. Lawn Tennis Klubbens byggnad samt Amerikapaviljongen är grönmärkade på

Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta. Avsikten är att dessa byggnader ska bevaras.

Trafik och kollektivtrafik

Gärdets tunnelbanestation ligger cirka 700 meter från planområdet, Lidingövägen och Storängsvägen är utpekade som cykelstråk. Lidingövägen och Södra Fiskartorpsvägen trafikeras av busslinjer. Biltrafik inom området sker främst till de olika anläggningarna och större parkeringsytor upptar delar av marken.

Miljö

I översiktsplanen föreslås förstärkningar i den regionalt betydelsefulla ekologiska infrastrukturen. Inom området finns några mindre skyddsvärda trädmiljöer samt flera värdefulla jätteekar. Området ingår också i stadens habitatnätverk för eklevande arters spridning mellan Norra och Södra Djurgården. Det är angeläget att stärka det ekologiska sambandet mellan Norra och Södra Djurgården. Den ekologiska spridningsfunktionen ska bevaras och möjligheter att förstärka spridningsfunktionen ska tas tillvara.

Vattenfrågor

Storängsbotten utgör en del av dalsänkan mellan Hjorthagen och Gärdet. En dagvattenpark med två öppna dammar färdigställdes 2018.

Riskfrågor

Planområdet är utsatt för risker och buller från Norra Länken, Värtabanan och Lidingövägen. Riskkällor är transport av farligt gods. Inom området hanterar befintliga verksamheter en mindre mängd brandfarliga varor.

Påfarten till Norra Länken samt Lidingövägen bidrar till luftföroreningar. I det fortsatta arbetet kommer luftföroreningar utredas vidare, samt hur ny bebyggelse kan komma att påverka utvädringen av dessa.

Stora delar av marken i området utgörs av lera. Vid byggnation på lermark finns risk för vibration och stomljud.

På den angränsande rangerbangården finns en högspänningsledning med elektromagnetiskt fält.

Trygghet

Storängsbotten har ett centralt läge men upplevs avskuren från omgivande stadsdelar. Norra Länken/Värtabanan och Lidingövägen verkar som barriärer i området. Gärdets tunnelbana ligger relativt nära planområdet, men är svår att hitta. Inhägnader och stängsel gör det svårt att röra sig genom området och bidrar till att man inte

uppehåller sig på platsen. En stor del av området består idag av en större grusplan omgärdad av stängsel. Platsen kan upplevas som öde och avskild. Barn och ungdomar som utnyttjar verksamheterna i området kan uppleva att det ligger avskilt och mindre tryggt, särskilt under den mörka årstiden.

Service, idrott och kultur

Området hör till idrottsparken och på platsen finns idag en stor tennishall, vårdinrättningar mm. I närområdet finns ett rikt utbud av olika idrottsaktiviteter, till exempel ridsport och bågskytte. Gärdets tunnelbanestation ligger relativt nära planområdet.

Teknisk försörjning

Planområdet är anslutet till kommunalt ledningsnät för vatten och avlopp. Enligt solkartan har området mycket sol och skulle passa bra för solpaneler.

Storänsbotten från sydost, schematisk illustration av tänkt disposition.

Illustration: OKK+

Planförslaget

Kungl. Djurgårdens förvaltning önskar starta detaljplanearbete för att utveckla Idrottsparken. Det råder brist på idrottsytor i Stockholm. Idrottsparkens verksamheter och anläggningar behöver utvecklas och anpassas till nya önskemål. Planområdet föreslås vidareutvecklas för idrott, rekreation, evenemang och hälsovård.

Befintlig bebyggelse planeras att kompletteras med ny bebyggelse som koncentreras till parkens kanter för att bibehålla det öppna landskapsrummet. På den gamla mässhallens plats utmed Norra Länken/Värtabanan föreslås en multisportarena för flera olika idrotter. Skisserat förslag för multisportarenan innehåller förutom

ishall och idrottsplaner även kontor och utbildningslokaler. Den befintliga ishallen på Östermalms IP behöver ersättas och i norra innerstaden finns behov för ytterligare en ishall. Den föreslagna ishallen har dubbel kapacitet samt en isbana för spontant bruk. Multisportarenan bildar tillsammans med utbyggnationen av Kungliga Tennishallen en bullerskärm mot spår- och biltrafik från Värtabanan och Norra Länken. Mot Lidingövägen planeras bebyggelsen att kompletteras med nybyggnation för idrott, vård och hälsa.

Den nya bebyggelsen föreslås relatera till omgivningen i typologi, skala och karaktär. Avsikten är att bebyggelsen ska underordna sig trädkronorna och uppföras i ca tre våningar. Idrottsparkens karaktär av fritt placerade anläggningar i park- och naturlandskap ska bevaras. Garage planeras att anläggas under mark för att reservera ytan till park och idrott.

De nya idrottsanläggningarna och den nyanlagda utomhusparken kommer att utgöra en viktig målpunkt i staden. Det är en angelägen uppgift att etablera offentlighet på platsen, så att den upplevs tillgänglig och attraktiv. Tydliga entréer liksom kopplingar till omgivningen är viktiga komponenter i denna strävan. Entrén till Idrottsparken vid Lidingövägen i Erik Dahlbergsgatans förlängning ska markeras samtidigt som Lidingövägens gröna karaktär bibehålls och annonserar Nationalstadsparkens närvaro. Till platsen bör man resa kollektivt, speciellt till större evenemang.

I det kommande planarbetet ska det studeras hur Idrottsparken kan ha en sammanlänkande funktion mellan de angränsande stadsdelarna. Vidare ska det studeras hur gång- och cykelvägar kan ledas genom området, koppla samman stadsdelarna Norra Djurgårdsstaden, Hjorthagen och Gärdet samt hur en bussgata, inordnas i området med minsta möjliga påverkan på landskapsbild och rekreativa värden.

Planförslagets konsekvenser

Översiktsplanen pekar ut fyra mål för stadsbyggandet: en växande stad, en sammanhängande stad, god offentlig miljö och en klimatsmart och tålig stad.

En växande stad

En välfungerande stad förutsätter att nödvändiga samhällsfunktioner byggs ut i takt med befolkningsökningen. Planförslaget innebär ett tillskott av idrott, park, offentliga rum och hälsoinrättningar, vilka alla behövs för att skapa en välfungerande stad och ge en god livsmiljö.

En sammanhängande stad

Planförslaget syftar till att koppla ihop angränsande stadsdelar och skapa en mer sammanhängande stadsväv.

Trygghet

Utvecklingen av idrottsparken med de nya verksamheterna kommer att öka tryggheten i området. Även genom att förbättra kopplingarna med gång, cykelstråk och kollektivtrafik mellan angränsande stadsdelar ger en ökad genomströmning av människor som kommer att öka tryggheten på platsen. Den nya bebyggelsen samt parken kommer att bidra till ett tryggare offentligt rum där fler vistas under en större del av dygnets timmar. Byggnadernas funktioner och program ska bidra till att göra området tryggt och aktivt dygnet runt. Verksamheter i bottenplan bör vara utåtriktade och ha ett offentligt innehåll.

Jämställdhet

Ambitionen är att idrottsparken ska bidra till ökad jämställdhet. I Idrottsparken ska det finnas ett särskilt fokus på barn och ungdomar och miljön ska bjuda in och uppmuntra till rörelse och lek. Planeringen av området ska göras utifrån perspektivet att Idrottsparken är en plats där människor möts över ålders- och socioekonomiska grupper.

Trafik och mobilitet

Norra Djurgårdsstaden och Hjorthagen upplevs idag som isolerade från resten av staden. I det fortsatta arbetet kommer det studeras hur gång- och cykelvägar i framtiden kan knyta samman Norra Djurgårdsstaden, Hjorthagen och Gärdet via Idrottsparken. Till området bör man resa kollektivt, framförallt till större evenemang. I planarbetet kommer det studeras hur kollektivtrafikstråk skall inordnas i området med minsta möjliga påverkan på landskapsbild och rekreativa värden. Garage anläggs under mark för att frigöra ytor till park och idrott.

God offentlig miljö**Arkitektur och gestaltning**

Stockholm ska främja kvalitativ och innovativ arkitektur i alla skalor. Arkitekturens viktigaste uppgift är att säkerställa att nya byggnader och platser ger mervärden till staden och invånarna. De val som görs genom arkitekturen påverkar människorna i Stockholm för lång tid framöver och blir en del av det framtida kulturarvet.

Förslaget kommer stärka Idrottsparkens identitet samt bidra till en väl gestaltad och trygg offentlig miljö. Idrottsparken består av

främst idrottsanläggningar från olika epoker. Stockholm Stadion har en hög arkitektonisk nivå och utgör ett arkitekturhistoriskt bidrag från sin tid. Nya tillägg till Idrottsparken ska hålla en hög arkitektonisk kvalitet, samt samspela med naturlandskapet och befintlig bebyggelse.

Kulturliv, idrott och rekreation

Planområdet vidareutvecklas för idrott, rekreation, evenemang och hälsovård. Det ska finnas ytor i Idrottsparken som kan hantera stora evenemang och fester.

En klimatsmart och tålig stad

Grön och vattennära stad

Det karaktäristiska lummiga naturlandskapet ska bevaras och en god och väl gestaltad offentlig miljö i park ska utformas.

Möjligheten att förstärka den ekologiska spridningsfunktionen ska tas tillvara. Inom området finns två dagvattendammar. Förslaget innebär nyetablering av parkmiljö.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Planområdet är utsatt för buller och risker från Norra Länken, Värtabanan och Lidingövägen. En detaljerad riskbedömning ska tas fram inom ramen för detaljplanen. Riskkällor som bedöms kunna påverka risknivån inom detaljplanen är transport av farligt gods vid Norra Länken och del av Lidingövägen. Det finns även riskfylld verksamhet vid Värtaverket, spårbunden trafik vid Värtabanan samt verksamhet inom området. Med verksamhet inom området menas hanteringen av ammoniak som är ett vanligt köldmedel i ishallar. Det finns även befintlig verksamhet som hanterar mindre mängder brandfarliga varor.

Påfarten till Norra Länken samt Lidingövägen bidrar till luftföroreningar och i det fortsatta arbetet kommer luftföroreningar utredas vidare.

Bulleravskärmande bebyggelse längs Värtabanan kan bidra till att öka kvaliteten på idrottsytorna och parken.

Stora delar av marken i området utgörs av lera. Risk för vibrations- och stomljud skal utredas ytterligare inom planarbetet.

Storängsbotten är en del av en dalsänka och vattensamlingar uppstår lätt. En dagvattenpark med två öppna dammar färdigställdes 2018. Översvämningsfrågan skall i planarbetet utredas ytterligare. I det fortsatta arbetet ska en översiktlig provtagning av markföroreningar göras. På den angränsande rangerbangården finns en högspänningsledning med elektromagnetiskt fält.

Planprocess

Process

Stadsbyggnadskontoret föreslår att planarbetet utförs med utökat förfarande. Parallellt med detaljplanen kommer en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) med avseende på natur- och kulturmiljö att tas fram.

Nästa tillfälle som ärendet ska redovisas för stadsbyggnadsnämnden blir efter plansamråd.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken att en miljöbedömning behöver göras. De aspekter där planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan bedöms vara:

- Påverkan på natur- och kulturmiljö inom Nationalstadsparken under och efter planens genomförande.

Underlag till undersökningen om betydande miljöpåverkan har inhämtats från Stadsmuseet, miljöförvaltningen och Storstockholms brandförsvär.

Tidplan

För detaljplanen gäller följande preliminära hålltider:

Start-PM november 2020
Samråd november 2021
Granskning februari 2023
Antagande augusti 2023

Planavtal

Planavtal har tecknats med byggaktören för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA STÄLLNINGSTAGANDE

Stadsbyggnadskontoret anser att projektet bidrar på ett bra sätt till att uppfylla de övergripande mål som fastställs i översiktsplanen för Nationalstadsparken beträffande innehåll, landskapsbild och ekologisk hänsyn.

En välfungerande stad förutsätter att nödvändiga samhällsfunktioner byggs ut i takt med befolkningsökningen. I Stockholm råder brist på idrottsplatser. Idrottsparken är ett mycket välkommet inslag av

parkmiljö med idrott som tema och kommer att fungera som en port till Nationalstadsparken och dess naturområden. Genom arbetet med detaljplanen kommer Idrottsparken kompletteras med bebyggelse inom idrott och hälsa, vilket kommer att ge ett ökat utbud av idrottsaktiviteter och tjänster.

Storängsbotten utgörs idag till stor del av en grusbelagd yta. Den nyanlagda parken och byggnaderna kommer att bidra med ett nytt offentligt rum i staden. Storängsbotten ligger strategiskt som en kil mellan stadsdelarna Norra Djurgårdsstaden, Hjorthagen och Gärdet. Ambitionen är att Idrottsparken ska ha en sammanbindande funktion i stadsstrukturen. Möjligheten att med gång- och cykelvägar koppla ihop stadsdelarna kommer att studeras vidare i projektet. Förslaget ger också möjlighet att stärka de ekologiska spridningssambanden mellan Norra och Södra Djurgården, vilket kommer att studeras i det kommande planarbetet.

Hanteringen av landskapsbilden är av stor betydelse för planförslaget. Nationalstadsparken innehåller stora natur- och kulturvärden. Det karaktäristiska lummiga naturlandskapet ska bevaras och en god och väl gestaltad parkmiljö ska utformas.

Det är av största vikt att bebyggelsen som ramar in parken har en omsorgsfull och väl genomtänkt gestaltning. Med hänsyn till Nationalstadsparkens höga natur- och kulturvärden behöver nya tillägg till Idrottsparken hålla en hög arkitektonisk nivå samt samspela med naturlandskapet och befintlig bebyggelse.

Utvecklingen av Idrottsparken är en stor satsning på idrott och hälsa i Stockholms innerstad.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att planarbete påbörjas.

SLUT